

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen

Vekili

: Türk Mühendis ve Mimmar Odaları Birliği

: Av. Nurten Çağlar Yakış

Selânik Caddesi No:19/1 Kızılay- Çankaya/ANKARA

Davalı

Vekili

: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - ANKARA

: I. Hukuk Müşaviri Bayram Keskin (Aynı yerde)

İstemin Özeti

: 28 Ocak 2016 tarih 29607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" 1. Maddesindeki "veya bu Yönetmelikle sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda kontrol elemanı yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyenleri," ibareleri ile 2. maddelerinin iptali ve öncelikle yürütülmenin durdurulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti

: Usul bakımından davanın süresinde açılmadığı, esasına gelince yapılan düzenlemenin amacı Danıştay Altıncı Dairesi'nin 2.05.2015 tarihli, E:2011/7501, K:2015/3383 sayılı kararın gereklerine uygun bir şekilde, yapı denetim sisteminde yer alan teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyenlerin mağduriyetlerini gidermek olduğu savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi

Düşüncesi

: Betül ASLAN

: Yürütmenin durdurulması isteminin kabulü gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve 2577 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca dosya incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Davalı idarenin usule ilişkin itirazları yerinde görülmemiştir.

Dava, 8 Ocak 2016 tarih 29607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" 1. Maddesindeki "veya bu Yönetmelikle sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda kontrol elemanı yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyenleri," ibareleri ile 2. Maddesinde yer alan "Aynı yönetmeliğin 15 inci maddesinin fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. (4) Yardımcı Kontrol elemanı: Yardımcı kontrol elemanı, her yıl Bakanlık tarafından yayımlanan Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Tebliği göre 3b (dahil) grubuna kadar olan ve inşaat alanı 15.000 m²'yi geçmeyen bir yapının denetimi üstlenildiğinde, yapı denetim kuruluşunda kontrol elemanı yerine görevlendirilir. Yardımcı kontrol elemanı, denetçi mimar ve denetçi mühendislerin sevk ve idaresi altında görev yapar. Görevlendirildiği yapılarda denetçi mimar ve denetçi mühendisler ile birlikte müteselsilen sorumludur. Denetim yetkisi sınırları, inşaat alanı itibarı ile aşağıdaki tabloda belirtilmiştir. Teknik Öğretmen (inşaat, makine, elektrik) 15.000 m² ye kadar, Tekniker (inşaat, makine, elektrik, yapı denetimi) 10.000 m² te kadar, Teknisyen (inşaat, makine, elektrik) 5.000 m² ye kadar." kuralın iptali ve öncelikle yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun 1. maddesinde, Kanunun amacının; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiştir.



T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2016/3182

Aynı Kanunun 2. maddesi ise "Bu Kanun kapsamına giren her türlü yapı; Bakanlıktan aldığı izin belgesi ile çalışan ve münhasıran yapı denetimi ile uğraşan tüzel kişiliğe sahip yapı denetim kuruluşlarının denetimine tabidir. Yapı denetim hizmeti; yapı denetim kuruluşu ile yapı sahibi veya vekili arasında akdedilen hizmet sözleşmesi hükümlerine göre yürütülür. Yapı sahibi, yapımı işi için anlaşma yaptığı yapı müteahhidini vekil tayin edemez.

Yapı denetim kuruluşlarının nama yazılı ödenmiş sermayelerinin tamamının, mimar veya mühendisler aittir olması zorunludur. **Yapı denetim kuruluşları; denetçi mimar ve mühendisler ile yardımcı kontrol elemanları istihdam eder.**

Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdür:

a) Proje müelliflerince hazırlanan, yapının inşa edileceği arsa veya arazinin zemin ve temel raporları ile uygulama projelerini ilgili mevzuata göre incelemek, proje müelliflerince hazırlanarak doğrudan kendilerine teslim edilen uygulama projesi ve hesaplarını kontrol ederek, ilgili idareler dışında başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulmadan, ilgili idareye uygunluk görüşünü bildirmek.

b) Yapı denetimini üstlendiğine dair ilgili idareye taahhütname vermek, yapı ruhsatının ilgili bölümünü imzalamak, bu yapıya ilişkin bilgileri yapı ruhsatı düzenleme tarihinden itibaren yedi gün içinde Bakanlığa bildirmek.

c) Yapının, ruhsat ve ekleri ile mevzuata uygun olarak yapılmasını denetlemek.

d) Yapım işlerinde kullanılan malzemeler ile imalatın proje, teknik şartname ve standartlara uygunluğunu kontrol etmek ve sonuçlarını belgelendirmek, malzemeler ve imalatla ilgili deneyleri yaptırmak.

e) Yapılan tüm denetim hizmetlerine ilişkin belgelerin bir nüshasını ilgili idareye vermek, denetimleri sırasında yapıda kullanılan malzeme ve imalatın teknik şartname ve standartlara aykırı olduklarını belirledikleri takdirde, durumu bir rapor ile ilgili idareye ve il sanayi ve/veya ticaret müdürlüklerine bildirmek.

f) İş yerinde, iş güvenliği ve işçi sağlığı konusunda gerekli tedbirlerin alınması için yapı müteahhidini yazılı olarak uyarmak, uyarıya uyulmadığı takdirde durumu ilgili bölge çalışma müdürlüğüne bildirmek.

g) Ruhsat ve eklerine aykırı uygulama yapılması halinde durumu üç iş günü içinde ilgili idareye bildirmek." hükmünü amirdir.

Yukarıda anılan Kanunun uygulanması amacıyla çıkarılan ve 05.02.2008 tarihli, 26778 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 3. Maddesinde tanımlara yer verilmiş ve "**Kontrol Elemanı:** Yapım işinin denetlenmesi hizmetlerini bizzat yapıda ve şantiye sahasında, denetçi mimar ve mühendislerin sevk ve idaresi altında; gerektiğinde onlara danışarak yapmak ile görevli mimar ve mühendisleri" olarak tanımlanmıştır. Yine Yönetmeliğin teknik personelin denetim yetkisi başlıklı 15. Maddesinde kontrol elemanının inşaat alanı itibarıyla denetim alanı inşaat mühendisi ve mimar için 30.000 m2, makine mühendisi için 60.000 m2, elektrik mühendisi için 120 m2 olarak belirlenmiştir. 8 Ocak 2016 tarih 29607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 3. Maddesinde tanımlar bölümünde "**Yardımcı Kontrol Elemanı:** Denetçi mimar ve mühendislerin sevk ve idaresi altında kontrol elemanı ile birlikte veya bu Yönetmelikle sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda kontrol elemanı yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker ve teknisyenleri ifade eder" olarak düzenlenmiştir. Yine Yönetmeliğin teknik personelin denetim yetkisi başlıklı 15. Maddesinde yardımcı kontrol elemanın inşaat alanı itibarıyla denetim alanı "teknik öğretmen(inşaat, makine, elektrik) 15.000 m2, tekniker (inşaat, makine, elektrik, yapı denetimi) 10.000m2, teknisyen (inşaat, makine, elektrik) 5000m2 olarak düzenlenmiştir.

4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanunun genel gerekçesinde 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde yaşanan depremler sonrasında meydana gelen can ve mal kayıplarının, denetimsiz yerleşme ve yapılaşmaların yol açabilecekleri zararları bütün açıklığı ile gözler önüne serdiği, ülkemizde yerleşme ve yapılaşmalara, 3194 sayılı İmar Kanunu ve ilgili yönetmelik hükümleri ile getirilen denetime ilgili idarelerce uyulmadığı, yapılan araştırmalarda, proje denetimi aşamasında dahi projelerin % 9'unda tasarım, hesap ve çizim

T.C.
DANIŞTAY
ALTINCI DAİRE

Esas No : 2016/3182

hataları olduğu, uygulamanın ise hiç denetlenmediği ve şantiyelerin % 90'ında yönetmelik ve standartlara aykırı beton döküldüğü ve beton mukavemet değerlerinin projesinde öngörülenden ortalama olarak % 40 daha az olduğunun tespit edildiği, bu araştırmalar ve yaşanan son depremlerin, 3194 sayılı Kanunda yapım işlerinde rol alan teknik uygulama sorumlusunun (fenni mesul); yapı projelerini ve uygulamalarını denetlemekle sorumlu olan belediyeler ve valiliklerin; uygulamayı hiç denetleyemediklerini ortaya koyduğunu, ülkemizdeki yapı denetim sistemi ve yapım aşamasında görev alan fenni mesullerin sorumluluklarını yeniden düzenlemek ve kağıt üzerinde denetlenmiş gibi görülen, ancak hemen hemen hiç denetlenmeyen yapıların teknik uygulama sorumlusu fenni mesullere verilecek cezalar ile ilgili yeni bir kanuni düzenleme getirmek zorunluluğu olduğu belirtilmiştir.

Sağlam yapılar yapılarak muhtemel afetlerde can ve mal güvenliğini sağlamak, yapıların, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına ve standartlara uygun, kaliteli yapılması için denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan Yapı Denetimi Hakkında Kanunun genel gerekçesinde belirtilen hususlar göz önünde bulundurulduğunda, yapı denetimi görevinin en etkin bir biçimde yerine getirilmesi için denetim elemanlarının sorumluluğundaki alanın makul ve bilimsel ölçütlere göre belirlenmesi gerektiği açıktır.

Dava konusu yönetmelik değişikliği ile teknik öğretmenlere 15.000 m2, teknikerlere 10.000m2, teknisyenlere 5.000 m2 alanı kontrol mühendisi gibi denetleme yetkisi getirilmiştir. Mühendislik ve mimarlık lisans eğitime tabi mesleklerdir, teknikerlik ve teknisyenlik ise önlisans eğitime tabidir. Mühendis ve mimarlara verilen asıl görev ve yetkinin değişiklik ile tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenler ile paylaşılması kamu adına vatandaşın can ve mal güvenliğini temin edecek yapı denetiminin işlevsizleşmesine, uzmanlık ayırımına aykırılığa neden olacaktır. Ayrıca 5.000 m2 den 15.000 m2 ye kadar büyük bir alanın denetim yetkisi makul ve bilimsel ölçütlere göre belirlenmelidir.

Her ne kadar Danıştay Altıncı Dairesi'nin 2.05.2015 tarihli, E:2011/7501, K:2015/3383 sayılı kararın gereklerine uygun bir şekilde düzenleme yapıldığı savunulmakta ise de söz konusu karar da yönetmelikte tanımlanan ve görev alanı ifade edilen yardımcı kontrol elemanının yapı denetim faaliyetlerine "kontrol elemanı ile birlikte" tanımlaması içerdiği ve bu tanımlamanın yapılan düzenleme ile çeliştiği gerekçesiyle iptaline karar verilmiş, söz konusu düzenlemenin içeriği hakkında bir değerlendirme yapılmamıştır.

Bu itibarla dava konusu yönetmelik değişikliğinde hukuka ve kamu yararına uyarlılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesinde sayılan koşulların oluşması nedeniyle dava konusu 8 Ocak 2016 tarih 29607 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinin 3. Maddesinin 1. fıkrasının (t) bendini değiştiren 1. Maddesindeki "veya bu Yönetmelikle sınırları belirlenen yapı grubu ve inşaat alanına kadar olan yapılarda kontrol elemanı yerine yapı denetimi faaliyetlerine katılabilen teknik öğretmen, yüksek tekniker, tekniker ve teknisyenleri," ibarelerinin ve Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliği 15. Maddesinin 4. fıkrasını düzenleyen 2. Maddesinin tamamının yürütülmesinin durdurulmasına, bu kararın tebliğini izleyen 7 (yedi) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna itirazda bulunulabileceğinin taraflara duyurulmasına, 17/01/2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.